

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

**Druhy a způsoby provádění exekuce, výkonu rozhodnutí,
pravomoc exekutorů, vykonavatelů**

Autor: Michaela MÍŠKOVÁ

Vedoucí práce: doc. JUDr. Jan Hejda, Ph.D.

Studijní program: Sociální pedagogika, specializace problematika práce
bezpečnostních služeb

Datum odevzdání: 31.3.2010

Zadání bakalářské práce

- 1. Název práce:** Druhy a způsoby provádění exekuce, výkonu rozhodnutí, pravomoc exekutorů, vykonavatelů
- 2. Vypracoval:** Michaela Míšková
- 3. Katedra:** Společenských věd FM VŠE
- 4. Obor:** Sociální pedagogika
- 5. Specializace:** Bezpečnostně právní
- 6. Vedoucí práce:** doc. JUDr. Jan Hejda, Ph. D.
- 7. Počet stran:** 46
- 8. Rok obhajoby:** 2010
- 9. Klíčová slova:** exekuce, výkon rozhodnutí, exekutor, exekuční titul
- 10. Zadání práce:** Cílem práce je výklad základních právních pojmů a dále nastínit problematiku exekucí. Jsou zde uvedeny druhy exekuce a způsoby, kterými je možno exekuci vykonat. Práce objasňuje přesný pojem exekuce, výkonu rozhodnutí a její účel. Je zde popsána činnost exekutorů a vykonavatelů.

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma

**„Druhy a způsoby provádění exekuce, výkonu rozhodnutí, pravomoc exekutorů,
vykonavatelů,,**

jsem zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem svou práci čerpala, způsobem ve vědecké práci obvyklým. Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu literatury.

Současně prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce fakultou, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, dne 20. ledna 2010

.....

podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala doc. JUDr. Janu Hejdovi, Ph.D., vedoucímu závěrečné bakalářské práce, za odborné vedení, pomoc, podporu a užitečné rady při zpracování této práce.

Anotace

Druhy a způsoby provádění exekuce, výkonu rozhodnutí, pravomoc exekutorů, vykonavatelů

Cílem této práce je výklad základních právních pojmů a dále nastínit problematiku exekucí. Jsou zde uvedeny druhy exekuce a způsoby, kterými je možno exekuci vykonat. Práce objasňuje přesný pojem exekuce, výkonu rozhodnutí a její účel. Je zde popsána činnost exekutorů a vykonavatelů.

Úvod	1
1. Současná právní úprava exekucí	3
1.1. Vymáhání pohledávek a to výhradně soudní cestou	5
1.2. Exekuce	7
1.3. Exekuční úkon	7
1.4. Nařízení výkonu rozhodnutí	7
2. Způsoby exekucí a výkonu rozhodnutí pro peněžitě plnění	11
2.1. Exekuce na peněžitá plnění	11
2.1.1. Srážky ze mzdy	11
2.1.2. Příkázáním pohledávky	15
2.1.3 Prodej movitých věcí	16
2.1.4. Prodej nemovitosti	18
2.1.5. Zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech	18
2.2. Exekuce na nepeněžitá plnění	19
2.2.1. Vyklizením bez náhrady	19
2.2.2. Vyklizení se zajištěním bytové náhrady nebo přístřeší	20
2.2.3. Zabavení věci	20
3. Účastníci řízení	22
3.1. Exekuční titul	25
4. Exekutoři a jejich pravomoce	27
4.1. Soudní exekutor	27
4.2. Zahájení exekučního řízení, využití služeb exekutora	32
4.3. Finanční náklady exekučně.....	34

4.4. Co vše může exekutor vykonat.....	36
5. Osobní bankrot	37
6. Současná praxe a úvahy	39
Závěr	46

Úvod

Krize, platební neschopnost, nezaměstnanost, předluženost, exekuce. To je jen několik témat, která každý den slyšíme ze sdělovacích prostředků. Každý den nám mimoděk prolétne hlavou, jak jsme na tom sice finančně špatně, ale uklidňujeme se tím, že existují bohužel lidé, kteří jsou na tom ekonomicky mnohem hůř.

Jsem zaměstnaná na exekučním oddělení Okresního soudu v Českých Budějovicích, proto jsou mi problémy, které uvádím, ještě bližší, protože se každý den setkávám s lidskými osudy z druhé strany. Ze strany úředníka, který je vykonavatelem vůle práva při vymáhání pohledávek od dlužníků. Při zpracovávání agendy se často setkávám nejen s nepochopením, ale také s útoky. Moje svědomí velmi často pracuje s tím, co by se dalo pro lidi udělat, aby se nedostávali do potíží se zákonem a nemuseli tak být vystaveni hrozbě nebo výkonu úředního rozhodnutí. Protože se profesně věnuji právě exekucím, rozhodla jsem se, že tyto myšlenky převedu do roviny obecného vymezení problematiky tak, abych pomohla dotčeným, případně, abych jim ukázala některé možnosti řešení jejich postavení dlužníka nebo, jak se také uvádí, povinného, který je povinen snášet všechna příkoří úředního postupu.

Rozhodla jsem se předložit práci, která shrne ustanovení de lege lata úředních postupů exekuce a jiných „vymáhacích“ mechanismů, vysvětlí a objasní základní právní pojmy týkající se těchto titulů s cílem upozornit veřejnost na způsoby vymáhání dluhů, případně pohledávek na dlužnících.

Protože v této oblasti existuje mnoho nejasných, případně málo známých zdrojů, rozhodla jsem se shrnout, analyzovat a komparovat jednotlivé způsoby vymáhání s důrazem na vysvětlení a rozpracování jednotlivých exekučních titulů, jako jsou srážka ze mzdy, příkazání pohledávky z účtu, prodej movitých i nemovitých věcí, zřízení zástavního soudcovského práva a podobně.

Ve své práci se také věnuji vysvětlení rozdílů mezi exekucemi soudními a exekucemi soukromých exekutorů. Na základě bohatých zkušeností z praxe a s využitím odborné literatury předkládám čtenářům této práce „manuál“ vysvětlení odborných pojmů, právních titulů, názorů a vysvětlení. Bakalářská práce analyzuje současnou právní úpravu exekučních řízení, zabývá se mimo už řečené, exekucemi daňovými, správními, vymáháním formou peněžních a nepeněžních plnění.

Vzhledem k tomu, že jde o velmi širokou problematiku, nedělám si iluzi o tom, že by práce byla úplná. K daným tématům se dá ve své podstatě zpracovat samostatná práce, nicméně, protože cílem je vymezení jednotlivých titulů, myslím, že obsah a jednotlivá sdělení osloví každého, kdo se s danou problematikou chce seznámit „v kostce“.

Při hlubším zkoumání textu je následně třeba využít odborné literatury, právní pomoci a především „zdravého“ rozumu, protože každé řízení je svou podstatou výjimečné, originální a nenapodobitelné.

Proto odkazuji na velmi širokou zdrojovou literaturu, která i mně pomohla k některým novým náhledům na praktickou činnost.

Věřím, že se mi tento záměr podařil a čtenář si sám vytvoří názor na danou problematiku. Pochopí, kde jsou na jaká jsou úskalí exekučního řízení, odpoví si na otázku, jak je rozdíl mezi soudním exekutorem a exekutorem soukromým. Tím si také bude moci odpovědět na otázku, jak bude postupovat v postavení věřitele, nebo naopak dlužníka. Práce mu jistě pomůže k jeho „větší“ ochraně tím, že mu přehlednou formou ukáže na práva a povinnosti exekutora.

Věřím, že i moje úvahy a závěry čtenáři pomůžou, protože jsou podloženy studiem odborné literatury a praxí.

1. Současná právní úprava exekucí

Velice důležité a podstatné je hned zezáčátku vymezení správné terminologie v naší právní úpravě. V praxi se setkávám s pojmy jako je výkon rozhodnutí nebo exekuce, když tyto dva pojmy jsou často zaměňovány.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád¹, ve znění pozdějších předpisů, v roce 1963 zavedl termín **výkon rozhodnutí** a zákon č. 500/2004 Sb., správní řád², ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, se opět přiklání k používání termínu exekuce.

S termínem výkon rozhodnutí se stále setkáváme v OSŘ, viz hlava šestá OSŘ, která je nazývána jako výkon rozhodnutí. Výkon rozhodnutí slouží k nucené realizaci exekučního titulu a jeho bezprostředním cílem je splnění povinnosti, která byla uložena žalovanému pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.³

V praxi je velice běžné, že i pro soudní výkon rozhodnutí používáme slovo, či termín exekuce. V odborné literatuře se setkáváme s jednotnou terminologií a to v podobě exekuce.

V České republice rozeznáváme několik druhů exekučního řízení:

soudní exekuce, správní exekuce, daňové exekuce a trestné právní exekuce – tyto následně rozdělujeme podle toho, kdo je provádí .

Soudní exekuce - pokud jsou prováděny soudy, základní právní normou upravující výkon rozhodnutí je zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění pozdějších předpisů a vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů.

1 dále jen OSŘ, 2 dále jen EŘ,

3 Grossová, M. Exekuce v současné praxi. 1.vydání.Praha. Linde Praha a.s., 1996, ISBN 80-7201046-8

Soudním exekutorem – upraveno zákonem č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

Vzhledem k tomu, že po roce 1989 docházelo k prudkému nárůstu soudních exekucí a nevymahatelnost práva v České republice dosáhla neúnosnou mez, začal se tento problém řešit. V roce 2001 byl přijat nový zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti. Exekučním řádem byla založena nová právnická profese soudního exekutora. Stát tedy na exekutora přenesl část svých pravomocí a stanovil, jakým způsobem bude tyto pravomoci exekutor vykonávat. Novela exekučního řádu je účinná od 1.1.2008, kde je mimo jiné zpřísněn státní dohled nad exekutory, který prověřuje zákonnost postupu soudního exekutora nebo drobné poklesky. Na rozdíl od soudního vykonavatele, resp. pracovníka, který je funkcí pověřen v daňovém řízení, zákonem jsou zde stanoveny další podmínky, a to ať už se jedná o pracovní poměr po dobu jednoho roku a složení kvalifikační zkoušky vykonavatele.

Soudy mají zvláštní postavení mezi orgány, které jsou oprávněny provádět exekuci. Nevýkonávají pouze rozhodnutí vydaná v občanském soudním řízení, nýbrž mají pravomoc i pro rozhodnutí cizozemských soudů a rozhodnutí v rámci rozhodčích řízení.

Správní exekuci rozdělujeme na základě právní úpravy na tři díly:

1. Úvodní ustanovení
2. Exekuce na peněžitá plnění
3. Exekuce na nepeněžitá plnění

Správní exekuce může vykonávat pouze exekuční tituly, které vydal správní orgán, který dle svého rozhodnutí pověří k vykonání exekuce soud nebo soudního exekutora.

Daňová exekuce se provádí vydáním exekučního příkazu a to :

- prodej movitých věc
- prodej nemovitosti
- srážkou ze mzdy
- příkázáním jiné pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank

Trestně právní exekuce- upraveno zákonem č. 141/1961 Sb., tr. řád, ve znění pozdějších předpisů – jedná se o exekuce v trestním řízení soudním.

1.1. Vymáhání pohledávky a to výhradně soudní cestou

Jestliže věřitel marně očekává, že dlužník svůj dluh po splatnosti uhradí, přičemž pohledávka byla ze strany věřitele zaurgována s tím, že urgencye se rovná např. předžalobní upomínce a dlužník zůstává dále klidným a netečným, pak se může věřitel obrátit na soud s žalobou na peněžitě plnění (soudní poplatek 4% z vymáhané částky, nejméně však 600,00 Kč, což je dle zákona o soudních poplatcích současně částka při žalované částce do 15 000,00 Kč).

Další naděje věřitele může spočívat ve svépomocném zjištění dlužníkovy majetku, např. nemovitosti z veřejně dostupného výpisu z listu vlastnictví na příslušném katastrálním úřadu.

A podání návrhu na nařízení předběžného opatření, spočívajícího v uložení závazku jakéhokoliv zcizování a zatěžování konkrétní nemovitosti dlužníkem. Tento návrh se doporučuje podat současně s výše uvedenou žalobou za soudní poplatek .

Po uplynutí určité doby se věřitel dočká pravomocného rozhodnutí soudu, který je současně vykonatelným a soud ve výroku častokráte opakujícího se rozsudku uloží povinnost dlužníkovi zaplatit dlužnou částku.

Tato povinnost uhrazení dluhu i s příslušenstvím je uložena zpravidla do 3 dnů od nabytí právní moci rozsudku, platebního rozkazu, usnesení.

Nesplní-li dlužník dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí soudu, tj. uhradit věřiteli jeho pohledávku i s příslušenstvím, následuje věřitelům návrh na výkon soudního rozhodnutí a naděje, že pro vlastní výkon soudního rozhodnutí zbyl ještě nějaký exekučně postižitelný majetek prokazatelně ve vlastnictví povinného.

Exekuci lze nařídit jen na návrh oprávněného nebo na návrh toho, kdo prokáže, že na něho přešlo nebo bylo převedeno právo z rozhodnutí.

Návrh na provedení exekuce musí obsahovat povinné náležitost dle § 38 zákona a oprávněný jej odešle buď exekutorovi, který jej postoupí soud, nebo odešle přímo soudu.

Jestliže návrh neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo je nesrozumitelný, vyzve nejpozději o 15 dnů exekutor nebo soud, kterému byl doručen návrh na nařízení exekuce, oprávněného, aby návrh opravil nebo doplnil, určí mu lhůtu a poučí ho o tom, jak je třeba opravu nebo doplnění provést. Není-li v určené lhůtě návrh řádně opraven nebo doplněn a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat nebo není-li přiložen exekuční titul, soud sám nebo na návrh exekutora exekuční řízení zastaví. O těchto následcích musí být oprávněný poučen.

Další cestou k vymožení pohledávky je kombinace soudní a soukromopodnikatelské cesty – konkurz, exekuční řád. Tato cesta přináší pružnější realizaci pohledávek díky tomu, že praktické realizační úkony vedoucí ke zpeněžení majetku včetně pohledávek provádějí osoby (správce konkurzní podstaty, soudní exekutor), na jejichž výkonosti záleží jejich samotný podnikatelský osud.

Výhodou pro věřitele, který se rozhodne podat návrh na prohlášení konkurzu, je že není nutné vykonatelné soudní rozhodnutí, což je jinak obvyklý předpoklad pro podání návrhu na výkon rozhodnutí (exekuci), a tím úspora množství času.

Faktory ztěžující exekuci

Možné faktory, které by mohly exekuci ztížit je kromě dříve popsaného úsilí věřitele vynaloženého k obstarání si příslušného exekučního titulu sem patří rovněž možnost a to odklad exekuce nebo zastavení exekuce.

Odklad exekuce může soud povolit jen na návrh povinného, který je fyzickou osobou.

V případě, že lze očekávat zastavení exekuce, může soud rozhodnout i bez návrhu. Soud je povinen odložit provedení exekuce i v případě, že v řízení o oprávněném prostředku (např. dovolání) nebo ze zákona (např. povolení obnovy řízení) je odložena vykonatelnost rozhodnutí, které byl exekučním titulem. V takovém případě nelze totiž v exekuci pokračovat a exekutor nesmí provést jakýkoli exekuční úkon.

O zastavení exekuce podle ustanovení o zastavení výkonu rozhodnutí rozhoduje pouze soud.

1.2. Exekuce

Exekuce je nucený výkon rozhodnutí v případě, že povinná osoba včas a řádně nesplní povinnost, kterou má stanovenou vykonatelným rozhodnutím. Hlavními účastníky exekuce jsou věřitel a dlužník. V některých částech může být i řízením nesporným, kdy účastníky řízení při výkonu rozhodnutí jsou oprávněný a povinný. Cílem je prosadit výrok pravomocného, vykonatelného rozhodnutí vydaného v řízení nalézacím a přinutit dlužníka, aby splnil povinnost, která mu byla stanovena výrokem takového rozhodnutí. Jeho výsledkem je exekuční rozhodnutí, zatímco v řízení nalézacím je to exekuční titul. Exekuce je procesními normami svěřena různým správním orgánům.

Exekuci nařízenou českým soudem proto nelze vykonat jinde než na území České republiky, a na území České republiky nemůže být prováděna exekuce orgány cizozemskými.

1.3. Exekuční úkon

Exekučním úkonem je povinný donucován ke splnění dříve uložené povinnosti, kterou nesplnil dobrovolně, řádně a včas. Bezprostředním podkladem pro jeho provedení je písemný příkaz, který vydá správní orgán příslušný pro provedení správní exekuce. Exekuční úkony provádějí pověřeni zaměstnanci správního orgánu. Zákon stanoví případy, kdy úkon nelze provést.

Při vymáhání peněžitých plnění se na provádění exekučních úkonů podílejí i třetí osoby, např. plátce mzdy, peněžní ústavy. Soud může provedením úkonu pověřit buď soudního vykonavatele (zaměstnance soudu) nebo soudního exekutora (soukromá osoba, kterou touto činností pověřil stát).

1.4. Nařízení výkonu rozhodnutí

Výkon rozhodnutí slouží k nucené realizaci pravomocného rozhodnutí soudu nebo orgánu státní správy. Výkonem rozhodnutí je realizován procesněprávní vztah mezi věřitelem a dlužníkem (či oprávněným a povinným), založený pravomocným rozhodnutím, na jehož základě je dlužník povinen něco plnit.⁴ Výkon rozhodnutí je upraven zákonem. Je to jednak občanský soudní řád a jednací řád soudů, dále správní řád a v neposlední řadě zákon o správě daní a poplatků. Nejširší rozsah má výkon rozhodnutí v občanském soudním řízení.

Výkon rozhodnutí lze nařídit jen na návrh oprávněného. V návrhu musí být uvedeno, jakým způsobem má být výkon rozhodnutí proveden. Výkon rozhodnutí, které ukládá zaplacení peněžité částky, může být vedeno srážkami ze mzdy povinného, pak oprávněný označí v návrhu toho, vůči komu má povinný nárok na mzdu (plátce mzdy). Navrhuje-li oprávněný výkon rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, označí v návrhu peněžní ústav a číslo účtu, z něhož má být pohledávka odepsána, označí-li oprávněný více účtů povinného u téhož peněžního ústavu, uvede také pořadí v jakém z nich má být pohledávka odepsána. Pokud oprávněný navrhuje výkon rozhodnutí přikázáním jiné peněžité pohledávky, označí v návrhu osobu, vůči které má povinný pohledávku (dlužník povinného), a uvede důvod pohledávky.⁵

K návrhu na výkon rozhodnutí musí být vždy doloženo příslušné rozhodnutí, které je opatřeno doložkou vykonatelnosti. Výkon rozhodnutí lze nařídit jen v takovém rozsahu, jaký oprávněný navrhl a jaký podle rozhodnutí stačí k jeho uspokojení. Jestliže oprávněný navrhne několik způsobů k vydobytí své pohledávky, ačkoliv mu stačil jen jeden způsob, soud nařídí výkon rozhodnutí jen tím způsobem, který mu stačí k uspokojení pohledávky. Po nařízení výkonu rozhodnutí se o jeho provedení postará soud.

Navrhovatel nese odpovědnost za to, že jím podaný návrh je bez vad. V případě, že návrh na nařízení výkonu rozhodnutí neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo nesrozumitelný nebo neurčitý, vyzve soud usnesením navrhovatele, aby ve lhůtě, kterou určí, návrh opravil nebo doplnil. Pokud navrhovatel, návrh řádně neopraví nebo nedoplní, nelze pro tento nedostatek pokračovat, soud usnesením podání, kterým se zahajuje řízení, odmítne.

Náležitosti návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí:

- označení soudu – musí být zřejmé, kterému soudu je určen
- kdo jej činí
- jméno, bydliště účastníků, rodné číslo (u právnické osoby obchodní jméno nebo název, sídlo a IČ)
- označení věci – které věci se týká
- jméno, povolání a adresa zástupců účastníků

Výkon rozhodnutí se řídí:

- Občanským soudním řádem č. 99/63 Sb. (§ 251 až 351a)

Předpoklady výkonu rozhodnutí (řídí se Občanským soudním řádem)

V občanském soudním řízení soudy projednávají a rozhodují spory a jiné právní věci a provádějí výkon rozhodnutí, která nebyla splněna dobrovolně. Soudy přitom dbají, aby nedocházelo k porušování práva a právem chráněných zájmů fyzických a právnických osob a aby práv nebylo zneužíváno na úkor těchto osob.

§ 251 (Občanský soudní řád)

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.⁶

§ 252 (Občanský soudní řád)

- 1) Není-li stanoveno jinak, je příslušný k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí, k činnosti soudu před nařízením výkonu rozhodnutí a k prohlášení o majetku obecný soud povinného.⁷

6,7 Občanský soudní řád (jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 7/2009 Sb. s účinností od 1.7.2009)

- 2) Nemá-li povinný obecný soud nebo jeho obecný soud není v České republice, je k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí příslušný soud, v jehož obvodu povinný má majetek; jde-li o výkon rozhodnutí přikázáním pohledávky, je příslušný obecný soud banky nebo jiného dlužníka povinného, popřípadě soud, v jehož obvodu má zahraniční dlužník povinného umístěn v České republice svůj podnik nebo organizační složku svého podniku.⁸
- 3) Namísto obecného soudu povinného je k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí a k činnosti soudu před nařízením výkonu rozhodnutí příslušný soud, v jehož obvodu má nezletilý na základě dohody rodičů nebo rozhodnutí soudu, popřípadě jiných rozhodujících skutečností své bydliště, jde-li o výkon rozhodnutí pro vymožení výživného nezletilého dítěte.⁹
- 4) Namísto obecného soudu povinného a soudu uvedeného v odstavci 3 je k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí příslušný soud,
 - a) v jehož obvodu je podnik (část podniku), jde-li o výkon rozhodnutí prodejem podniku (jeho části);
 - b) v jehož obvodu je nemovitost, týká-li se výkon rozhodnutí nemovitosti, není-li dána příslušnost podle písmene a)¹⁰
- 5) Soud příslušný podle odstavce 3 může po pravomocném nařízení výkonu rozhodnutí ze závažných důvodů přenést svou místní příslušnost na jiný soud, jestliže je to v zájmu nezletilého. Jestliže soud, na nějž byla příslušnost přenesena, s přenesením nesouhlasí, předloží věc k rozhodnutí, pokud otázka přenesení příslušnosti nebyla již rozhodnuta odvolacím soudem, svému nadřízenému soudu; rozhodnutím tohoto soudu je vázán i soud, který příslušnost přenesl.¹¹

8,9,10,11 Občansko soudní řád (jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 7/2009 Sb. s účinností od 1.7.2009)

2. Způsoby exekucí a výkonu rozhodnutí pro peněžité plnění

2.1. Exekuce na peněžité plnění

- **srážky ze mzdy**
- **příkázání pohledávky**
- **prodej movitých věcí a nemovitostí**
- **prodej podniku**

2.1.1. Srážky ze mzdy

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy lze nařídit jen na návrh oprávněného a jen proti fyzické osobě.

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného je nejběžnější, nejrozšířenější, nejpropracovanější a nejspolehlivější způsob, jímž lze uspokojit peněžité nároky oprávněného.

Do nedávné doby byl tento způsob výkonu rozhodnutí nejrozšířenějším způsobem, důvodem byly ekonomické podmínky, většina fyzických osob byla v pracovním poměru a oprávněný měl záruku, že bude dříve nebo později se svou pohledávkou uspokojen.

Použitelnost této formy výkonu rozhodnutí v poslední době poklesla a její příčinu je třeba připsat změně ekonomických podmínek. V naší zemi došlo k tomu, že klesl počet fyzických osob, které jsou v pracovním poměru a vzrostl počet občanů v podnikatelské sféře.

Srážky provádí plátce příjmů do doby, než je částka uhrazena. Povinnému musí být ponechána základní nezabavitelná částka. Zákon stanoví postup a přesnou výši srážek. Např. při nesplácení spotřebního úvěru v bance, může každý z nás čekat exekuci srážkami ze mzdy.

Přednostní pohledávky se uspokojují nejprve z druhé třetiny a teprve, nestačí-li tato třetina k jejich úhradě, uspokojují se spolu s ostatními pohledávkami z první třetiny.

Průběh exekuce

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy soud nařídí na návrh oprávněného. V návrhu musí být uvedeno, že jde právě o tento způsob výkonu rozhodnutí. Oprávněný je také povinen označit v návrhu toho, vůči komu má povinný nárok na mzdu, plátce mzdy.

V nařízeném výkonu rozhodnutí přikáže soud plátci mzdy, aby po doručení nařízeného výkonu (usnesení) , prováděl ze mzdy povinného srážky. Dnem, kdy je plátci mzdy doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Povinnému a plátci mzdy je doručí do vlastních rukou. Povinný ztrácí právo na vyplacení té části mzdy, která odpovídá stanovené výši srážek¹².

Jakmile nabude nařízení výkonu rozhodnutí právní moci, vyrozumí soud o tom plátce mzdy, který je pak povinen vyplácet oprávněnému částky sražené ze mzdy povinného.

Okamžik, kdy usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nabude právní moc, je druhý důležitý moment pro vlastní realizaci této exekuce. Tím prvním momentem bylo doručení usnesení o nařízení výkonu srážkami ze mzdy, neboť tím okamžikem ztratil povinný právo na vyplacení postižené části mzdy, plátce mzdy začal s prováděním srážek, avšak povinnému ani oprávněnému je ještě nemohl vyplatit, pouze je deponoval.

Jsou-li srážky ze mzdy prováděny k vydobytí několika pohledávek, uspokojí se jednotlivé pohledávky z první třetiny zbytku čisté mzdy podle svého pořadí bez ohledu na to, zda jde o přednostní pohledávky nebo po pohledávky ostatní.

Pořadí pohledávek se řídí dnem, kdy bylo plátci mzdy doručeno nařízení výkonu rozhodnutí. Srážky ze mzdy se přestanou provádět , jakmile je pohledávka oprávněného uspokojena. Proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí lze podat odvolání. Odvolání však nemůže podat plátce mzdy

¹² Tripes, A. Exekuce v soudní praxi. 1.vydání. Praha. C. H. Beck, 1997, ISBN 80-179-136-9

Předmětem srážek ze mzdy:

Mzdou se rozumí:

- 1) příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků (§ 6 zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmů),
- 2) tarifní třída (základní mzda, mzdový tarif), mzdové příplatky stanovené ve mzdových předpisech, popř. kolektivních smlouvách (§ 111, odst. 2, ZP),
- 3) náhrada mzdy podle § 124 - § 130 ZP – překážky v práci
- 4) odměna podle dohody o pracovní činnosti (§ 237 ZP),
- 5) pracovní odměna členů družstev z příjmů, které nahrazují odměnu za práci,
- 6) důchod § 105, odst. 2 a 3 ZSZ) - (nelze však srážet výchovné poskytované k důchodu ani zvýšení důchodu pro bezmocnost, § 301, odst. 2, OSŘ),
- 7) nemocenské podle předpisů nemocenské pojištění ,
- 8) peněžitá pomoc v mateřství,
- 9) stipendium
- 10) náhrady ucházejícího výdělku – (pracovní úraz, nemoc z povolání)
- 11) hmotné zabezpečení uchazeče o zaměstnání

Této exekuci však nepodléhá odměna na základě dohody o provedení práce, peněžité dávky sociální péče a dávky státní sociální podpory vyplácené jednorázově.¹³

¹³ Grossová, M. Exekuce v současné praxi. 1.vydání.Praha. Linde Praha a.s., 1996, ISBN 80-7201046-8

Nelze exekuvovat jednorázové příspěvky a příspěvky náležící dítěti:

- přídavek na dítě,
- sociální příplatek,
- příspěvek na dopravu,
- zaopatřovací příspěvek,
- příspěvek na úhradu potřeb dítěte,
- příspěvek na zakoupení motorového vozidla,
- porodné
- pohřebné

Přednostními pohledávkami jsou:

- 1) pohledávky výživného
- 2) pohledávky náhrady škody způsobené poškozenému ublížením na zdraví
- 3) pohledávky náhrady škody způsobené úmyslnými trestnými činy
- 4) pohledávky daní a poplatků
- 5) pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení
- 6) pohledávky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pohledávky pojistného na veřejné zdravotní pojištění
- 7) pohledávky náhrady za příspěvek na výživu dítěte a příspěvek na úhradu potřeb dítěte svěřeného do pěstounské péče

2.1.2. Příkazání pohledávky

- **příkazání pohledávky z účtu u peněžního ústavu**
- **příkazání jiných peněžitých pohledávek**

Výkon rozhodnutí příkazání pohledávky z účtu u peněžního ústavu může být směrován jak proti fyzické, i proti právnické osobě. Výkon rozhodnutí se provede jejím odepsáním z účtu do výši předepsané pohledávky s příslušenstvím.

Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí se doručí nejdříve peněžnímu ústavu a následně povinnému a to z toho důvodu, aby dlužník neodčerpal peníze z účtu. Povinný ztrácí okamžikem, kdy je peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, právo vybrat peněžní prostředky z účtu.

Výkon rozhodnutí příkazáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu lze nařídit ohledně pohledávky povinného:

- z běžného účtu
- vkladového účtu

Výkon rozhodnutí o příkazání pohledávky z účtu nelze použít:

- pokud jde o vklady na vkladních knížkách a vkladních listech
- jiné formy vkladů.
- příkaz k výplatě u peněžního ústavu

2.1.3. Prodej movitých věcí

Prodej movitých věcí je jedním ze způsobů, kterým lze provést výkon rozhodnutí. Předmětem výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí jsou hmotné předměty, které již existují, s výjimkou nemovitostí a podniků, a živá zvířata. Do výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí patří též pohledávky povinného a to vklady na vkladních knížkách, vklady na vkladních listech a jiné formy vkladů.

Výkon rozhodnutí může být nařízen podle návrhu oprávněného s výslovným určením věcí, které mají být zabaveny a prodány. Pokud je oprávněnému známo, že má povinný některou nemovitou věc (např. vkladní knížku...) uvede takovou skutečnost do návrhu výkonu rozhodnutí. V nařízení výkonu rozhodnutí musí být uvedeno, jednak místo, kde má být výkon proveden a zákaz povinnému nakládat s věcmi, které jsou sepsány.

Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí se doručí povinnému a při provádění samotného výkonu. Není-li povinný přítomen při výkonu, doručí se mu usnesení spolu s vyrozuměním o tom, že byl proveden soupis a které věci byly sepsány.

Soupis movitých věcí se provádí v bytě (sídle, místu podnikání) povinného nebo na jiném místě, kde má povinný své věci umístěny. Vykonavatel sepíše věci, které by mohly být prodány a aby výtěžek prodeje sepsaných věcí stačil k uspokojení pohledávky.

Výkon rozhodnutí může být proveden v době od 6 do 22 hodin a to v pracovní dny. Ve zcela mimořádných případech může být udělen souhlas předsedou senátu k výkonu rozhodnutí mimo výše uvedenou dobu a v dny pracovního klidu.

Při soupisu věcí má oprávněný právo být přítomen. Nepodaří-li se v bytě povinného ani na jiném známém místě sepsat žádnou věc, oznámí to soud oprávněnému a vyzve jej, aby označil místo, kde jsou věci povinného, které by mohly být sepsány a následně prodány. Jestliže oprávněný tak neučiní a nesdělí soudu ve stanovené lhůtě takové místo, soud výkon rozhodnutí zastaví.

O každém úkonu sepíše vykonavatel stručný protokol, který obsahuje:

označení soudu nebo oprávněného orgánu, místo, čas a předmět jednání, jména a příjmení vykonavatele (exekutora), kteří se zúčastnili úkonu, jména a příjmení ostatních účastníků úkonu, stručné, výstižné vylíčení průběhu úkonu, podané návrhy, zjištění, že usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí bylo doručeno povinnému.

Protokol musí být sepsán pokud možno ještě na místě úkonu a opatřen podpisy všech zúčastněných osob: vykonavatelem, účastníky, jejich zástupci, občané přibraní k úkonu.

Přikročí-li se k soupisu, pak vykonavatel vyzve bezprostředně před soupisem povinného, aby plnil dobrovolně. Dojde-li k tomuto dobrovolnému plnění, sepíše vykonavatel-exekutor protokol o bezvýslednosti soupisu a oprávněnému se zašle vyznění o tom, že soupis nebyl vykonán s uvedením důvodů, proč se tak stalo, že došlo k zaplacení vymáhané pohledávky vykonavateli. Pak bylo dosaženo účelu, to je plnění vymáhané peněžité pohledávky, sepsání věci je pak zbytečné.

Nastane-li situace a to, když povinný nesplní povinnost úhrady dané pohledávky, započne vykonavatel-exekutor soupis věcí. Soupis věcí je prováděn v bytě povinného, popřípadě na jiném místě, kde má povinný své věci umístěny. Věci, které jsou zabaveny se stručně popíší a uvedou se pod pořadová čísla. Popíší se takovým způsobem, aby bylo možno zjistit jejich totožnost a aby byla vyloučena jejich záměna.

Prvním krokem po provedeném soupisu je zjištění ceny sepsaných movitých věcí. Je-li pro tyto věci stanovena cena, budou věci prodány za tuto cenu. Není-li cena uvedena, nebo jí není možno zjistit, musí být určena cena odhadní. Tuto odhadní cenu může určit vykonavatel-exekutor. V krajním případě odhadní cenu stanoví soudní znalec vedený v seznamu soudních znalců.

Věci, které byly sepsány zpravidla zůstávají na místě, kde byly sepsány. Vykonavatel-exekutor povinného upozorní, že sepsané věci musí být ponechány na místě, tyto nesmí být zničeny, zatajeny, poškozeny, odstraněny, pokud by se tak stalo, bylo by takovéto jednání trestné.

Po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí a pod odhadu sepsaných věcí je přistoupeno k prodeji (dražba). Dražbou se rozumí prodej, kdy v určený den nabízí stanovený vykonavatel určitou věc ke koupi neurčitému okruhu zájemců. Věc je prodána tomu, kdo nabídne nejvíc.

Při dražbě mohou dražitelé zvyšovat podání nejméně o 50,00 Kč, neplatí to v případě, jde-li o věci, jejíž vyvolaná cena je nižší. Vykonavatel udělí příklep tomu držiteli, který učinil nejvyšší podání. Vlastnictví se nabývá příklepem, tedy rozhodnutím soudu nebo oprávněného orgánu.

2.1.4. Prodej nemovitosti

Pro větší pohledávky může exekutor nařídit exekuci prodejem nemovitosti. Exekuční příkaz, jímž se blokuje majetek, zašle katastrálnímu úřadu. Ten provede k dané nemovitosti poznámku o zákazu prodeje či převodu. Jestliže dlužník odmítne zaplatit, může proběhnout dražba. Cenu určuje znalec a vyvolávací cena bývá stanovena ve výši dvou třetin oceněné hodnoty. Je-li však například k rodinnému domu zřízeno ještě zástavní právo, pak mají přednost v pořadí dlužníků zástavní věřitelé a na původního žadatele o exekuci nemusí zůstat žádné finanční prostředky. Proto je dobré předem konzultovat s exekutorem nejvhodnější postup a metodu exekuce.

2.1.5. Zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech

Na základě rozhodnutí nebo exekučního titulu, který ukládá zaplacení peněžité částky může být výkon rozhodnutí nařízen též tím, že ve prospěch pohledávky oprávněného bude zřízeno zástavní právo na nemovitost.

Zástavní právo vzniká na základě rozhodnutí soudu, zákon tedy hovoří o „soudcovském“ zástavním právu. Zástavní právo slouží k zajištění pohledávky pro případ, že dluh, nebude včas splněn s tím, že v tomto případě lze dosáhnout uspokojení z výtěžku zpeněžení zástavy.

2.2. Exekuce na nepeněžitá plnění

Nepeněžitě závazky:

- **vyklizení**
- **odebrání věci**
- **rozdělení společné věci**
- **provedením prací a výkonů**

2.2.1. Vyklopením bez náhrady

Na základě rozhodnutí soudu je povinný vyklidit nemovitost, byt nebo místnost, aniž by mu byly zajištěny náhradní bytové nebo nebytové prostory.

Na základě rozhodnutí soudu, jehož výkon se navrhuje, aby povinný vyklidil nemovitost, byt, místnost, stavbu, kde není třeba zajistit náhradní byt, náhradní ubytování, pak soud nařídí výkon rozhodnutí a po právní moci tohoto usnesení bude výkon rozhodnutí proveden.

Povinný je o tomto rozhodnutí vyrozuměn soudem a to nejméně pět dnů předem, kdy bude vyklizení provedeno. O tomto rozhodnutí se také vyrozumí rovněž příslušný orgán obce.

Vyklizení se provede tak, že soud učiní opatření, aby z vyklizovaného objektu byly odstraněny věci, které patří povinnému a všem příslušníkům jeho domácnosti, dále jsou odstraněny věci, které sice patří někomu jinému, ale jsou se souhlasem povinného umístěny ve vyklizovaném objektu.

Dále budou vykázáni povinný a všichni, kdo se na uvedeném místě zdržuje. Věci odstraněné z objektu se odevzdají povinnému nebo některému z příslušníků jeho domácnosti. Pokud není přítomen při vyklizení nikdo, kdo by mohl věci převzít, tyto věci se sepíší a dají se na náklady povinného do úschovy obci nebo jinému schovateli. Povinný je vyrozuměn o tom kde se jeho věci nachází, kam byly dány do úschovy.

Pokud si povinný nevyzvedl věci u obce nebo schovatele a to do šesti měsíců ode dne, kdy byly uschovány, tyto budou prodány (na návrh uschovatele) a následný výtěžek z prodeje bude vyplacen povinnému, ale až po srážce nákladů úschovy a nákladů prodeje. Ty věci, které se nepodaří prodat, soud nabídne schovateli na náhradu nákladů, jakmile i tento odmítne uvedené věci převzít, tyto propadnou státu.

2.2.2. Vyklizení se zajištěním bytové náhrady nebo přístřeší

Zajištění bytové náhrady nebo přístřeší pro povinného je povinen prokázat oprávněný. Nezačne-li povinný bytovou náhradou bez vážného důvodu do šesti měsíců užívat, jeho práva k náhradě uplynutím této lhůty zanikají.

Při vydání rozhodnutí na jehož základě se navrhuje, aby povinný vyklidil byt nebo místnost, za které je nutno zajistit přiměřený náhradní byt, náhradní ubytování nebo přístřeší je jen tehdy, jestliže bude prokázáno, že povinnému je zajištěna taková bytová náhrada, jaká byla určena ve vykonávaném rozhodnutí, nebo že povinnému při vyklízení bytu náleží přístřeší.

Oprávněný je povinen prokázat, že byla zajištěna bytová náhrada či přístřeší pro povinného. Nebude-li toto prokázáno, nařídí soud před rozhodnutím o nařízení výkonu rozhodnutí jednání. Na tomto jednání bude soud zjišťovat, zda bytová náhrada byla pro povinného zajištěna a zda odpovídá vykonávanému rozhodnutí.

2.2.3. Zabavení věcí

Rozhodne-li exekutor o zabavení movitých věcí, může domácnost navštívit i bez přítomnosti majitele bytu. Jako svědka by měl přizvat zástupce obce, případně asistenci policie a zámečníka, který vylomí zámek. Exekutor provede soupis movitých věcí, které zabaví. Na rozdíl od soudního vykonavatele musí zabavené věci ihned odvézt. O své návštěvě informuje prostřednictvím exekučního příkazu spolu s vyrozuměním, které věci odvezl. Dlužník pak má možnost se s věřitelem dohodnout a začít dluh splácet, aby zabránil prodeji svého majetku. V případě, že by nedodržel splátkový kalendář, mohou být jeho věci prodány.

Jestliže odmítne dlužník své věci vykoupit může přijít na řadu dražba. Hodnotu věcí určuje exekutor, případně spolu se znalcem. Zabavit nelze například snubní prsteny, hotovost dojednot' tisíce korun, oděvy a zdravotnické potřeby. Exekutor také musí posoudit, které věci náležejí dlužníkovi a které ostatním členům domácnosti.

3. Účastníci řízení

Účastníky exekučního řízení jsou dle § 36 odst. 1 EŘ oprávněný a povinný. Oprávněným je ten, kdo podal návrh na nařízení výkonu rozhodnutí, resp. kdo se v něm jako takový označil a povinný je ten, proti komu oprávněný svůj návrh na nařízení výkonu rozhodnutí obrací, tj. koho uvedl jako toho, v jehož poměrech má být vymožena tímto titulem uložená povinnost. Výkon rozhodnutí soud nařizuje na návrh oprávněného, a to většinou bez slyšení povinného.

Postihuje-li exekuce věci, práva či majetkové hodnoty patřící do společného jmění manželů, je účastníkem řízení ohledně tohoto majetku i manžel povinného. Ten je účastníkem řízení i v tom případě, že exekucí je vymáhání pohledávky vzniklá za manželství je jednomu z manželů. Stejně tak je účastníkem řízení i rozvedený manžel, jsou-li exekucí postiženy majetkové hodnoty patřící do zaniklého, nicméně nevypořádaného společného jmění.

Účastníci řízení § 255 (Občanský soudní řád)

- 1) Účastníky řízení jsou při výkonu rozhodnutí oprávněný a povinný.
- 2) Jsou-li nařízeným výkonem rozhodnutí postiženy majetkové hodnoty nebo práva patřící do společného jmění manželů, je účastníkem řízení, pokud jde o tyto majetkové hodnoty, i manžel povinného.¹⁴

§ 256 (Občanský soudní řád)

- 1) Proti jinému, než kdo je v rozhodnutí označen jako povinný, nebo ve prospěch jiného, než kdo je v rozhodnutí označen jako oprávněný, lze nařídit a provést výkon rozhodnutí, jen jestliže je prokázáno, že na něj přešla povinnost nebo právo z rozhodnutí.
- 2) Přejedání povinnosti nebo práva lze prokázat jen listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu.¹⁵

^{14,15} Občanský soudní řád (jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 7/2009 Sb. s účinností od 1.7.2009)

Za účastníky řízení je třeba také považovat všechny ty osoby, které si činí nárok na uspokojení z docíleného výtěžku. Pak v tomto případě je okruh účastníků dán ustanovením § 94 OSŘ a je třeba přiznat postavení účastníka každému, o jehož právech se v exekučním řízení jedná a to např.:

- u exekuce prodejem movitých věcí podle § 331 odst. 2 a § 332 OSŘ, kde vedle oprávněného a povinného, je třeba přiznat právo být účastníkem i každému z přihlášených věřitelů, kteří mají pohledávky zajištěné zákonným zástavním nebo zadržovacím právem;¹⁶
- nebo při rozvrhu výtěžku u exekuce prodejem nemovitostí podle § 336 a § 337,337c OSŘ mají postavení účastníků i věřitelé, kteří přihlásili své pohledávky;¹⁷
- tzv. obmeškalý vydražitel, je-li mu ukládána povinnost zaplatit rozdíl na nejvyšším podání, náklady opětovné dražby a škodu, která vznikla tím, že nezaplatil nejvyšší podání včas;¹⁸
- vydražitel při rozhodování o příklepu (§ 336j, § 336k OSŘ)
- osoby uplatňující své předkupní právo na nemovitost (§336d OSŘ)
- osoby uplatňující spoluvlastnické právo k věci podle § 335, § 338 OSŘ.

Příslušnost k provedení exekuce

Příslušným k provedení exekuce je obecný soud povinného, pokud není zákonem stanoveno jinak. Pokud takový soud není, pak je příslušný ten soud, v jehož obvodu má povinný majetek v případech, kdy je exekuce vedena příkázáním pohledávky je pak příslušným soudem banka, kde má povinný svůj účet.

^{16,17,18} Občansko soudní řád (jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 7/2009 Sb. S účinností od 1.7.2009)

Exekucním správním orgánem příslušným k exekuci může být exekuční soud, obecný správce daně (finanční úřad a celní úřad), obecní a krajský úřad, nebo i soudní exekutor.¹⁹ Exekucním správním orgánem příslušným k exekuci na nepeněžitá plnění podle správního řádu je správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni. Exekuce na peněžitá plnění se řídí jiným procesním právním předpisem, kterým je zákon o správě daní a poplatků. Příslušným orgánem je v tomto případě místně příslušný správce daně. Orgány obce i kraje však mohou podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

¹⁹ Tripes, A. Exekuce v soudní praxi. 1. vydání. Praha. C. H. Beck, 1997, ISBN 80-7179-136-9
dále jen OSŘ

3.1. Exekuční titul

Aby mohlo být exekuční řízení nařízeno a vedeno, základní podmínkou je existence listiny (tzv. exekučního titulu).

Exekučním titulem se rozumí listina vydaná k tomu oprávněným orgánem, která má předepsanou formu a ve které se ukládá určité osobě povinnost něco v určité době plnit.

Každý titul musí splňovat určité náležitosti. Tyto náležitosti jsou jednak formální povahy, jednak materiální povahy.

Materiální předpoklady vyjadřují obsahovou určitost exekučního titulu, podle kterého se exekuce vede. Obsahová určitost musí být dána u každého titulu do té míry, že z něho musí být patrné, co má být exekucí vynuceno.

Z hlediska materiální povahy musí každý titul obsahovat přesnou individualizaci oprávněného a povinného, dále musí obsahovat přesné vymezení práva a jemu odpovídající povinnosti na plnění a přesně stanovenou lhůtu k plnění. Rozhodnutí, které tyto náležitosti nemá, není rozhodnutím vykonatelným a nemůže být podkladem pro výkon rozhodnutí.

Oprávněný může podat návrh na soudní výkon rozhodnutí, pokud povinný dobrovolně nesplní, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí (podle § 251 o.s.ř.). Exekučním titulem proto může být jen to, co je jakožto způsobilý podklad exekuce zákonem výslovně uznáno, z hlediska formy jde typicky o listinu, a to listinu veřejnou. Nezbytným předpokladem k tomu, aby mohla být exekuce provedena je, že oprávněný musí disponovat tzv. exekučním titulem, kterým je především:

- pravomocné a vykonatelné rozhodnutí soudu, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek (jde tedy nejčastěji o rozsudek, který určité osobě ukládá povinnost něco dát, něco konat, něčeho se zdržet, něco snášet nebo usnesení jímž soud schválil smír), zejména tedy rozsudek, platební rozkaz a směnečný platební rozkaz

- vykonatelné rozhodnutí orgánů státní správy a územní samosprávy
- vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, (policejních orgánů, vyšetřovatelů, státních zástupců či soudců), pokud přizvává právo nebo postihuje majetek (přiznáním náhrady nákladů, ukládání pokut atd.)
- rozhodnutí bývalých rozhodčích komisí vydaná při projednávání pracovních sporů
- vykonatelný rozhodčí nález
- notářský nebo exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaných podle zvláštních zákonů. Notářské zápisy, jež sepíše notář na žádost o dohodu, kterou se účastník zaváže splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka vyplývající ze závazkového právního vztahu, v níž svolí, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí (exekuce) v případě, kdy svou povinnost řádně a včas nesplní. Dále sem patří exekutorské zápisy, které sepíše exekutor na žádost o dohodu, kterou se účastník zaváže splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka vyplývající ze závazkového právního vztahu.
- některá další vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon
- rozhodnutí orgánů Evropských společenství

4. Exekutoři a jejich pravomoce

4.1. Soudní exekutor

Po roce 1989 docházelo v České republice k prudkému nárůstu soudních exekucí, bylo zapotřebí tento problém řešit, a proto byl v roce 2001 přijat nový zákon č 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti- exekuční řád, 5 ve znění pozdějších předpisů.

Došlo k založení (exekučním řádem) nové právní profese – soudního exekutora. Soudní exekutor rozhoduje o průběhu exekuce, nese odpovědnost za její průběh , má znalost odborné problematiky a zákonem jsou mu ustanoveny rozsáhlé pravomoci.

Soudním exekutorem je fyzická osoba, kterou stát pověřil exekutorským úřadem. Soukromoprávní postavení exekutora stírá fakt, že ustanovení § 4 EŘ mu přiznává postavení veřejného činitele. Je mu tak sice poskytována zvýšená právní ochrana, na druhou stranu je jako veřejný činitel vystaven silnější trestněprávní odpovědnosti.

Exekutorem jmenuje ministr spravedlnosti:

- občana České republiky
- plná způsobilost k právním úkonům
- úplné vysokoškolské právnické vzdělání
- bezúhonnost (nespáchal žádný trestný čin)
- minimálně tříletá exekutorská praxe
- složení exekutorské zkoušky

Dle §31 EŘ je exekutor povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl při výkonu exekuční nebo další činnosti. Ustanovení § 32 EŘ upravuje odpovědnost exekutora za škodu, kterou způsobil jinému v souvislosti s exekuční činností a platí to i v případě, že škoda byla způsobena jeho zaměstnancem. Škoda by pak byla hrazena z pojištění odpovědnosti za škodu, kterou je exekutor povinen dle zákona uzavřít.

Soudní exekutor nemá v exekučním řízení stejné postavení jako soudní vykonavatel ve výkonu rozhodnutí. Kompetence soudního exekutora jsou širší a vyžadují zvláštní požadavky na osobu exekutora. Zákon např. svěřuje exekutorovi rozhodovací pravomoc, kterou vykonavatel soudu nemá.

Exekutor má při výkonu exekuční činnosti postavení veřejného činitele a je oprávněn požádat o ochranu a součinnost též Polici ČR. Soudní exekutoři jsou sdruženi v Exekutorské komoře České republiky se sídlem v Brně.

Počet exekutorů je omezen principem numerus clausus. Počet soudních exekutorů činí cca 124. O počtu úřadů, rovněž po vyjádření Exekutorské komory, rozhoduje Ministerstvo spravedlnosti, kterému zákon svěřil státní dohled nad exekuční činností.

Exekutorskou praxí se rozumí praxe exekutorského koncipienta (zaměstnanec exekutora, který má plnou způsobilost k právním úkonům, má úplné vysokoškolské právnické vzdělání, je bezúhonný, a je, protože splňuje všechny tyto požadavky, zapsán do seznamu exekutorských koncipientů, který vede Exekutorská komora České republiky) a exekutorského kandidáta (exekutorským kandidátem se může stát exekutorský koncipient jestliže složí exekutorskou zkoušku a vykoná alespoň tříletou exekutorskou praxi).

Exekutorské praxi je postavena na roveň (tzn. Je plně započitatelná) praxe soudce, soudce Ústavního soudu, asistenta soudce Ústavního soudu nebo Nejvyššího soudu anebo Nejvyššího správního soudu, prokurátora, advokáta, notáře, komerčního právníka, státního zástupce, justičního čekatele, právního čekatele prokuratury, advokátního koncipienta, notářského koncipienta, notářského kandidáta, právního čekatele státního zastupitelství a právního čekatele u komerčního právníka.

Exekutorské zkoušce je postavena na roveň odborná justiční zkouška, soudcovská zkouška, jednotná soudcovská zkouška, prokurátorská zkouška, advokátní zkouška, notářská zkouška, profesní zkouška na komerčního právníka a závěrečná zkouška právního čekatele.

V současné době je drtivá většina soudních exekutorů bývalými soudci, advokáty a státními zástupce resp. prokurátory.

Územní působnost soudního exekutora

Exekutoři jsou jmenováni vždy v určitém počtu pro obvod jednoho okresního soudu. Sídlo musí mít vždy v okrese, pro který byli jmenováni. Jejich územní působnost je však neomezená a mohou vykonávat činnost na celém území České republiky. Soudní exekutor může provádět exekuci podle jakéhokoli exekučního titulu bez ohledu na to, kde byl vydán a kde je bydliště, sídlo nebo pobyt oprávněného nebo povinného.

Exekuční řízení prováděné soudní exekutorem, jde-li o vymáhání peněžitých plnění lze rozdělit na 2 fáze:

1. fáze zjišťování majetku dlužníka – soudy, orgány státní správy a samosprávy, obce, notáři, právnické a fyzické osoby, správce daně, zdravotní pojišťovny, komoditní burzy, Burza cenných papírů, pošta, provozovatelé telekomunikačních služeb a mnoho dalších subjektů jsou povinni sdělit exekutorovi údaje potřebné pro provedení exekuce resp. údaje o majetku dlužníka
2. Do měsíce září roku 2001 (1. září 2001 nabyl plné účinnosti zákon č. 120/2001 Sb. O soudních exekutorech a exekuční činnosti) byl prakticky jedinou možností jak mohl věřitel legálně vymoci svoji pohledávku přiznanou vykonatelným rozhodnutím tzv. soudní výkon rozhodnutí.

Věřitelovu pohledávku vůči jeho dlužníku v tomto případě vymáhá obecný soud jak je zřejmé z názvu. V období po listopadu 189 se začalo ukazovat, že soudní výkon rozhodnutí je téměř zcela neúčinný. Důsledkem této situace byl stav, kdy na tom dlužníci byli lépe než jejich věřitelé. Soudní výkon rozhodnutí byl neúčinný z několika důvodů.

Předně soudy rozhodovaly v dlouhých lhůtách (někdy roky). Dalším důvodem bylo to, že to byl věřitel, kdo musel soudu navrhnout, navést jej, jakým způsobem má výkon rozhodnutí provést.

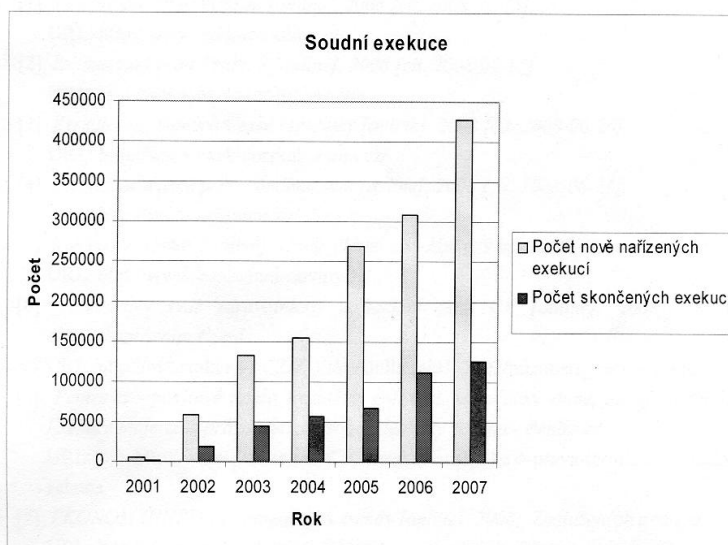
Znamenalo to tedy, že věřitel musel zjišťovat majetek dlužníka, což byl nejednou nadlidský úkol. Když už byl konečně nařízen výkon rozhodnutí některým způsobem, dlužník se pohodlně zbavil majetku na nějž nebyl výkon rozhodnutí veden. Výkon rozhodnutí bylo totiž možno vést vždy jen jedním způsobem z několika možností. Důsledkem toho všeho bylo zoufalství věřitelů a bohorovný klid na straně jejich dlužníků. Tento dlouhodobě neudržitelný stav se zákonodárce pokusil, a dnes už můžeme říci, že to byl pokus velmi úspěšný, vyřešit zavedením institutu soudního exekutora.

statistika exekucí za jednotlivé roky 2001 - 2008
celkový počet exekutorských úřadů : 124

rok	počty prováděných exekucí v jednotlivých letech						počet sepsaných exekutor. Zápisů v jednotlivých letech	
	exekuce nařízené a skončené k 30.4.2009				exekuce neskončené			exekuce celkem 100%
	vymožením		zastavením					
počet	%	počet	%	počet	%			
2001	1902	44,21%	890	20,69%	1510	35,10%	4302	121
2002	27329	47,16%	10650	18,38%	19975	34,47%	57954	1342
2003	59818	45,16%	21045	15,89%	51606	38,96%	132469	3396
2004	76247	43,06%	21607	12,20%	79206	44,73%	177060	3994
2005	113872	42,10%	24154	8,93%	132454	48,97%	270480	6088
2006	112581	36,38%	21352	6,90%	175524	56,72%	309457	8429
2007	115165	26,92%	14673	3,43%	297962	69,65%	427800	8409
2008	75528	13,63%	6095	1,10%	472505	85,27%	554128	8202
celkem	582442	37,33%	120466	10,94%	1230742	51,73%	1933650	39981

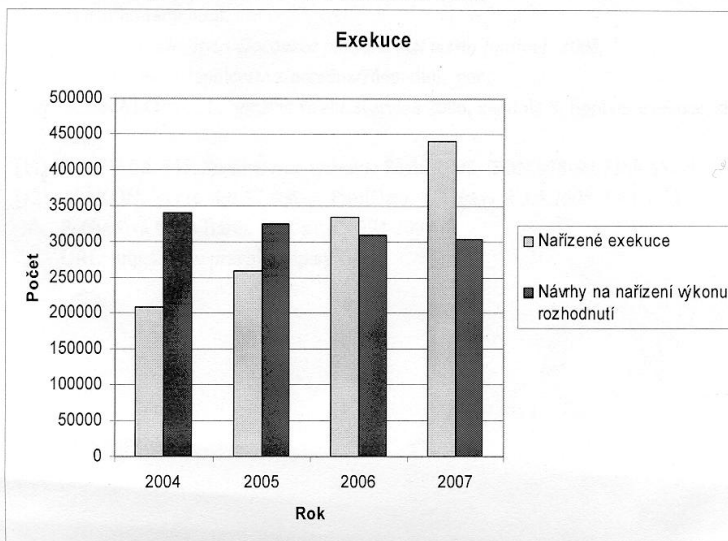
závěrečná rekapitulace	
celkový počet nařízených exekucí v letech 2001 až 2008	1933650
celkový počet skončených exekucí v letech 2001 až 2008	702908
celkový počet exekucí v běhu, které byly nařízeny v letech 2001 až 2008	1230742

Graf č. 1: Vývoj počtu nově nařízených soudních exekucí a skončených soudních exekucí v letech 2001 - 2007

Zdroj: Exekutorská komora, 16. dubna 2008

Graf č. 2: Nárůst počtu exekucí v ČR v letech 2004 – 2007

4.2. Zahájení exekučního řízení, využití služeb exekutora

Zahájení exekučního řízení

Exekuční řízení se zahajuje vždy na návrh oprávněného. Tento návrh na nařízení exekuce se podává buď exekutorovi nebo exekučnímu soudu (exekučním soudem je v prvním stupni vždy okresní soud, místně příslušným je soud, v jehož obvodu má bydliště anebo sídlo povinný). Návrh na nařízení exekuce si oprávněný sepíše sám a pošle jej buď exekutorovi, a to spolu s exekučním titulem, nebo mu může být tento návrh sepsán exekutorským úřadem, pro sepsání návrhu, i když jde o úkon jednoduchý, je potřebné právní povědomí na určité úrovni.

Využití služeb exekutora, exekuční titul:

Předpokladem k tomu, aby mohla být provedena exekuce je, že oprávněný musí disponovat tzv. exekučním titulem.

Exekuční titul:

- pravomocné a vykonatelné rozhodnutí soudu – rozsudek, platební rozkaz, směnečný platební rozkaz
- trestní příkaz
- vykonatelný rozhodčí nález
- notářský nebo exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti
- vykonatelné rozhodnutí orgánů státní správy a územní samosprávy
- vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon

Obsah návrhu na nařízení exekuce:

Exekuční řízení se zahajuje na základě podaného návrhu na nařízení exekuce.

Obsah:

- označení exekutora, který má být pověřen provedením exekuce
- uvedením jeho sídla
- pokud je podán návrh soudu musí být označen soud, kterému je návrh určen
- označení navrhovatele – jméno, příjmení, adresa
- označení povinného – jméno, příjmení, adresa
- obchodní jméno nebo název, sídlo a identifikační číslo právnické osoby
- přesné označení exekučního titulu
- uvedení povinnosti, která má být exekucí vymožena a údaj o tom, zda popřípadě v jakém rozsahu povinný vymáhanou povinnost splnil,
- podepsán
- datován

K návrhu na nařízení exekuce je třeba připojit originál nebo úředně ověřenou kopii exekučního titulu opatřeného doložkou vykonatelnosti. Exekuční titul není třeba přikládat v případě, že se návrh podává soudu, který ve věci rozhodoval jako soud prvního stupně.

4.3. Finanční náklady exekuce

Odměňování exekutora a úhrada nákladů exekuce jsou upraveny především vyhláškou č. 330/2001 Sb. Náklady exekuce hradí povinný. Oprávněný zpravidla zaplatí nějakou formou zálohu, která slouží ke krytí nákladů exekutora v průběhu řízení.

V odměně exekutora je zahrnuta i náhrada za běžné administrativní a jiné práce v souvislosti s exekuční činností a další činností exekutora.

Co vše si může exekutor zahrnout do nákladů exekuce. Náklady exekuce jsou odměna exekutora, náhrada hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při provádění exekuce, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada nákladů správce podniku. Náklady exekuce hradí exekutorovi povinný.

Výši a způsob určení odměny exekutora, jakož i náhrady hotových výdajů, náhrady za ztrátu času a výšku přiměřené zálohy stanovilo Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou č. 330/2001 Sb..

Vyhláška č. 330/2001 Sb. § 6 – odměna za provedení exekuce ukládající zaplacení peněžité částky činí:

	do	3 000 000 Kč	základu	15%
z přebývajících částky až	do	40 000 000 Kč	základu	10%
z přebývajících částky až	do	50 000 000 Kč	základu	5%
z přebývajících částky až	do	250 000 000 Kč	základu	1%

Částka nad 250 000 000,00 Kč se do základu nezapočítává.²⁰

²⁰ Havlasa, P. Exekuční řád s výkladem a prováděcími předpisy. 1. vydání. Praha. Linde Praha a.s., 2001, ISBN 80-7201-315-7

Odměna za provedení exekuce vyklizením (§ 7) činí 10 000,00 Kč za každou vyklizenou nemovitost, stavbu, byt nebo místnost, jejichž vyklizení ukládá exekuční titul.

Odměna z provedení exekuce odebráním věci (§ 8), je-li v exekučním titulu uvedena hodnota této věci, činí za každou odebranou věc 15% z její hodnoty, nejméně však 2 000,00 Kč.

Není-li cena odebrané věci v exekučním titulu uvedena, činí odměna exekutora 2 000,00 Kč za každou odebranou věc.

Odměna za provedení exekuce provedením prací a výkonů (§ 10) exekutora činí 6 000,00 Kč za každý vykonaný exekuční titul, který ukládá provedení prací a výkonů²¹

§ 11 - Společná ustanovení k odměně za výkon exekuční činnosti

(1) Nestanoví-li se jinak, náleží exekutorovi, který upustil od provedení exekuce (§ 46 odst. 3 zákona), odměna

- a) ve výši 50 % odměny podle § 6 , jde-li o exekuci ukládající zaplacení peněžité částky,
- b) ve výši 30% odměny podle § 7 až 10, jde-li o exekuci ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky.

(2) Exekutorovi náleží odměna v plné výši, upustil-li od provedení exekuce poté, co

- a) Písemně vyzval povinného k dobrovolnému splnění povinnosti, kterou povinnému ukládá exekuční titul.
- b) Povinný splnil dobrovolně to, co mu ukládá exekuční titul, a uhradil náklady exekuce až po uplynutí přiměřené lhůty stanovené exekutorem ve výzvě podle písmene a) ²²

21,22 Havlasa, P. Exekuční řád s výkladem a prováděcími předpisy. 1. vydání. Praha. Linde Praha a.s., 2001, ISBN 80-7201-315-7

- (3) Zanikne-li pověření exekutora k provedení exekuce rozhodnutím soudu o vyloučení exekutora nebo o zastavení exekuce anebo o pověření jiného exekutora provedením exekuce (§ 51 písm. a),b) a d) zákona) činí odměna exekutora, jehož pověření zaniklo, 3 000 Kč, nestanoví-li se dále jinak.
- (4) Pokud exekutor před tím, než z důvodů, podle odstavce 3 zaniklo jeho pověření k provedení exekuce na peněžité plnění, již vymohl část pohledávky, náleží mu odměna stanovená podle § 6 z výše vymožené části pohledávky, nejméně však ve výši podle odstavce 3.
- (5) Pokud pověření exekutora zaniklo z důvodu, které exekutor zavinil, odměna mu nenáleží.
- (6) Nároky exekutora na náhradu výdajů vynaložených v souvislosti s exekuční činností nejsou ustanovením odstavců 1 až 5 dotčeny.²³

4.4. Co vše může exekutor vykonat

Exekutor může poskytovat právní pomoc po vydání exekučního titulu, dále může v souvislosti s exekučním, soudním nebo jiným řízením přijímat do úschovy peníze, listiny a jiné movité věci. Exekutor může též provést dražbu movité nebo nemovité věci na návrh vlastníka či osoby oprávněné disponovat s věcí. Může zastupovat oprávněného v řízení před soudem, které probíhá v souvislosti s exekučním řízením (například řízení o žalobě na vydání věci)

²³ Havlasa, P. Exekuční řád s výkladem a prováděcími předpisy. 1. vydání. Praha. Linde Praha a.s., 2001, ISBN 80-7201-315-7

5. Osobní bankrot

Od 1.ledna 2008 začal v České republice platit tzv. insolvenční zákon. Insolvenční zákon umožní bankrot lidem, kteří mají dluhy tak vysoké, že nejsou schopni splatit ani do konce svého života, dluhy je dostaly do svízelné životní situace. Tito lidé dostali tzv. druhou šanci a možnost začít znova. Co se týká věřitelů, i ti dostanou zpátky alespoň část svých peněz.

Ten kdo požádá soud o vyhlášení osobního bankrotu (o vyhlášení může požádat pouze dlužník) musí díky takovému řešení učinit tyto kroky. Přistoupit k jednorázovému prodeji většiny svého majetku, a za druhé bude plnit pětiletý splátkový kalendář. Během těchto let, kdy bude splácet dluh podle splátkového kalendáře, mu zůstane z výdělku pouze životní minimum. Získá-li během pěti let mimořádný příjem ať už z dědictví, či darem apod., bude muset tyto majetky zpeněžit a použít na úhradu dluhů. Nakonec však bude zapsán do veřejně přístupného rejstříku osobního bankrotu, ze kterého bude vymazán až po splnění svých závazků. í

Osobních bankrotů v Česku meziročně přibýlo a to třikrát.Důvodem tohoto nárůstu může být finanční krize, ale spíše bych to přisuzovala většímu všeobecnému povědomí o tomto zákonu.

V prvních osmi měsících letošního roku bylo vyhlášeno v České republice třikrát více bankrotů než ve stejném období loňského roku, celkem 1326. Navíc je jich dvakrát více než za celý předchozí rok. Tyto informace vyplývají z analýzy společnosti CCB - Czech Credit Bureau.

Návrh na osobní bankrot může jen nepodnikatel, tedy pouze fyzická osoba, nesmí mít záznam v trestním rejstříku a musí dlužit více věřitelům. Dále prokáže, že je v jeho možnostech v průběhu pěti let od vyhlášení bankrotu splatit alespoň 30% dlužné částky. Nelze vyhlásit bankrot kvůli hypotékám či leasingu, kde dlužník ručí konkrétní nemovitostí a movitostí. Soud pak dále posuzuje, nakolik má daný dlužník možnost alespoň určitou část dluhu splatit. Není zde záruka toho, že soud návrhu vyhová.

Postup při oddlužování je takový, že pokud splní dlužník všechna kritéria, má již vysokou šanci na to, že soud návrh přijme a započne insolvenční řízení.

Soud dále prozkoumá, z jakého důvodu se dlužník zadlužil, a nebudou-li nalezeny žádné podezřelé okolnosti, vyhlásí se osobní bankrot. Poté bude přidělen dlužníkovi insolvenční správce, který bude mít za úkol dohlížet na celý průběh bankrotu a splácení dluhu.

Během splácení dluhů je dlužník veden v seznamu dlužníků, odkud bude po ukončení insolvenčního řízení vymazán. Neznamená to ale, že by se cejchu dlužníka nadsmrti zbavil. Banky tuto skutečnost budou zvažovat při případném poskytování úvěru.

Osobní bankrot přináší pro dlužníka v konečném důsledku řadu nesporných výhod. Na tomto bankrotu netratí ani věřitelé. I přesto, že musí dlužník rozprodat veškerý svůj majetek, nebo že živoří po dobu pěti let na minimu má na druhé straně možnost se naprosto očistit od svých dluhů, které by jinak mohly trápit nejenom jeho osobu, ale i jeho děti.

Systém osobního bankrotu je osvědčený v mnoha západních zemích, kde je ke spokojenosti všech bez problémů užíván.

6. Současná praxe a úvahy

Exekuce a jejich provádění je nesmírně širokým tématem. Jedná se zde o problematiku dynamicky se rozvíjející a také velice citlivou z hlediska změn ve společnosti.

Do roku 1989 téměř všechny exekuce byly prováděny srážkou ze mzdy, po těchto exekucích následovaly výkony rozhodnutí prodejem movitých věcí, či odpisem z účtu. Ostatní exekuční způsoby byly prakticky zanedbatelné.

Po roce 1989 se způsoby exekucí začaly měnit, ale také došlo k velkému nárůstu těchto exekucí. Vzhledem k těmto skutečnostem došlo k vytvoření institutu soukromého exekutora a to s účinností od 1.9.2001, kdy právní řád ČR nabízí dva způsoby, jak lze v občanskoprávním řízení vymoci pohledávku. S vytvořením tohoto institutu došlo k zrychlení v provádění exekucí. V Česku působí více než 100 Exekutorských úřadů a na nedostatek práce si rozhodně nemohou stěžovat.

Existuje řada rozdílů mezi oběma řízeními. Prostřednictvím soudu je to stát, který má výkon práva zajistit, a to na státní náklady. V exekučním řízení stát působí pouze jako garant tohoto typu řízení, nezasahuje již do samotného výkonu exekuce. Výkon exekuce je výhradně v pravomoci soudního exekutora. V exekučním řízení exekutor činí úkony, jež dle OSŘ koná soud.

Rozdíly mezi oběma typy řízení je možno nalézt již na počátku řízení. Soud nařizuje výkon rozhodnutí na návrh oprávněného a to na základě usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Následně soud činí veškeré úkony, které směřují k jejímu provedení.

Exekuční řízení je zahájeno podáním návrhu oprávněného na nařízení exekuce soudu. Ten nařídí usnesením o nařízení exekuce a následně pověří exekutora k jejímu provedení. Úloha soudce v této fázi exekučního řízení končí a o následné provedení exekuce se postará exekutor. Tímto pověřením se exekutor stává zvláštním zástupcem oprávněného a to ve věcech, které se týkají vymáhané pohledávky.

Oprávněný má možnost zvolit způsob provedení exekuce, ale exekutor sám volí způsob provedení, na základě informací získaných dle § 33 a 34 EŘ.

V případě soudního výkonu rozhodnutí, způsob provedení volí právě oprávněný, a to již v samotném návrhu na nařízení výkonu.

Při soudním výkonu rozhodnutí hradí oprávněný soudní poplatek ve výši 2% vymáhané částky u peněžitého plnění, minimálně 300,00 Kč, a zálohu na náklady k provedení výkonu rozhodnutí. Oprávněný pak u exekuce hradí zálohu na náklady exekuce, kdy ve většině případů tvoří tato odměna exekutora 15% z vymáhané částky.

Velký nárůst je evidován i v počtu exekucí vedených veřejnou správou (dopravní pokuty, nezaplacené sociální a zdravotní pojištění....)

Jak jsem již shora uvedla, možnosti exekuce jsou velmi široké. Od nařízení exekuce příkazáním jiné pohledávky na účet povinného (dlužníka) u bank a jiných peněžitých institucí, dále exekuce příkazáním jiné pohledávky, srážkou ze mzdy, exekuce prodejem movitých věcí a v neposlední řadě exekuce prodejem nemovitosti.

Nemyslím, že soudy by oproti soukr. exekutorům fungovaly pomaleji, či vůbec. Při současném nárůstu exekucí jsou soudy zahlceni velkým množstvím návrhů a to i na velice malé částky. Dále postihnout člověka exekucí, který nic oficiálně nevlastní (všechn majetek přepsal na své blízké) a nikde nepracuje je velmi těžké.

Dlužnou částku nelze exekučně vymoci, pokud není vlastníkem nemovitosti, není nikde zaměstnán a nevlastní žádné movité věci.

K vymožení své pohledávky využívá čím dál více věřitelů služeb exekutorských úřadů zapsaných v Exekutorské komoře. Soudní vykonavatele většinou již pouze orgány státní správy.

Cílem přijetí exekučního řádu byla možnost nabídky a to oprávněnému, jak rychleji dosáhnout uspokojení své pohledávky. Výhodou exekučního řízení je postižení majetku povinného, když dnem doručení usnesení o nařízení exekuce povinný ztrácí možnost nakládat se svým majetkem. V případě soudního výkonu rozhodnutí povinný ztrácí právo disponovat s majetkem, na který je výkon rozhodnutí nařízen.

V exekučním řízení oproti soudnímu výkonu rozhodnutí nařídít jediným usnesením exekuci i proti více povinným. Exekuce pak ve vztahu ke každému z nich může probíhat podle různých exekučních příkazů. Oproti tomu nevýhodou exekučního řízení pro oprávněného, na rozdíl od řízení vykonávacího může být nákladnost exekuce. Vystává zde hlavně riziko, že v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného ponese paušálně určené náklady právě oprávněný. Shrneme-li výše uvedené je pro oprávněného rozhodně výhodnější vymáhat svou pohledávku v rámci exekučního řízení než soudním výkonem rozhodnutí. Pro povinného je exekuční řízení více bolestnější a to vzhledem k nákladům exekuce, které musí uhradit právě povinný.

Položím-li si otázku, zda má být současný model existence výkonu rozhodnutí a exekuce zachován, pak dle mého názoru, ano. Oba prostředky mají sice společný cíl, ale jejich průběh je odlišný. Jedinec má možnost volby, který prostředek k vymožení svého práva využije.

Příklad č.1

Ze zdroje iDNES lze zde uvést ukázkový příběh nevinného muže z Prahy, který přišel o 250 tisíc.

Exekuce může dopadnout i na nevinného. Důkazem toho je muž, který v malém autobazaru koupil vůz, na který byla uvalena exekuce, což nevěděl.

Tři roky starý Volkswagen Passat combi dovezl z Německa individuální dovozce pro malý vesnický bazar. Krátce po registraci v Česku vůz několikrát změnil majitele. Mezi těmito majiteli byl i podnikatel, na kterého byla uvalena soudní exekuce přesně v době, kdy vůz vlastnil. Podnikatel ale ještě předtím, než mu exekutor auto mohl zabavit, prodal vůz dalšímu majiteli.

Asi dva měsíce po koupi navštívil posledního majitele vozu exekutor a auto mu sebral. Exekutor měl v ruce rozhodnutí o exekuce, a nezajímá ho, kde je současným vlastníkem majetku, v tomto případě auta.

Majitel vozu požádal autobazar, kde vůz koupil, aby mu vrátil peníze. Prodejce ale byl v tomto případě jen zprostředkovatelem prodeje, tudíž mu peníze nevrátil. A ani vracet nemusí, pokud to není výslovně uvedeno ve smlouvě.

Kontaktovat předchozího majitele vozu se podvedenému muži nepodařilo. Podvedený muž se svého práva snaží domoci u soudu a do současné doby není nic vyřešeno. Muž nemá ani své peníze, ani osobní automobil.

Kontaktovat předchozího majitele vozu se podvedenému muži nepodařilo. Podvedený muž se svého práva snaží domoci u soudu a do současné doby není nic vyřešeno. Podvedený muž nemá ani své peníze, ani osobní automobil.

Jedinou obranou po zabavení auta je tzv. vylučovací žaloba. Nový majitel musí dokázat, že právě on je majitelem vozidla. S touto vylučovací žalobou by se ale nemělo příliš otálet, protože pokud exekutor stihne zabavené auto vydražit, nedá se už tento nástroj použít.

Do stejné situace jako muž z Prahy se přitom mohou dostat i větší autobazary, které jsou v okamžiku prodeje auta jeho majiteli. Jakmile totiž nový majitel kvůli exekuci o auto přijde, prodejce mu podle smlouvy musí vrátit peníze, či nabídnout jiné auto ve stejné ceně. Přesněji vymezené povinnosti by měli mít i soudci a exekutoři.

Příklad č.2 - Z praxe Občanské poradny Jižní Město Praha

Manželský pár má dospělou dceru, která je již cca 13 let závislá na heroinu. Mnoho let“žije na ulici“, rodiče dokonce dosáhli toho, že byl dceři úředně zrušen trvalý pobyt na jejich adrese. Dcera má ovšem v občanském průkazu jako místo trvalého pobytu stále uvedenou adresu rodičů a občas jí na tuto adresu chodí pošta. Přesto k rodičům vtrhl exekutor v rámci exekuce nařízené k uspokojení pohledávky Dopravních podniků za jejich dceru (tato byla chycena při černé jízdě v MHD). I vzhledem k tomu, že dceři byl na této adrese zrušen trvalý pobyt, začal exekutor sepisovat věci v majetku rodičů. V tomto případě šlo o neoprávněnou exekuci, neboť věci byly zabavovány na místě, které nebylo bytem ani jinou místností povinného. Případný spor o vyloučení zabavených věcí z exekuce by rodiče nejspíš vyhráli. Rodiče však při vyhlídce, že by se o vyloučení zabavených věcí soudili několik dalších měsíců, raději odvrátili hrozbu odvezení z bytu dohodou s exekutorem, na jejímž základě dceřin dluh splácí oni sami, a to částkou 3.000,00 Kč měsíčně.

Závěr:

V České republice docházelo ke ztrátě důvěry v soudy a vznikl neutěšený stav při vymáhání pohledávek. S účinností od 1.9.2001 byl přijat exekuční řád. Zákonem č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti byl zaveden nový způsob nuceného výkonu rozhodnutí. Dosavadní výkon rozhodnutí dle OSŘ zůstal zachován.

Úmyslem zákonodárců bylo, aby fungování tohoto systému bylo pozitivní. Tento právní předpis zavedl do procesu vymáhání pohledávek. Jedná se o osobu soudního exekutora a nově zřízenou Exekutorskou komoru ČR. V exekučním řízení nemá soudní exekutor stejné postavení jako soudní vykonavatel ve výkonu rozhodnutí. Kompetence soudního exekutora jsou širší, zákon mu svěřuje rozhodovací pravomoc.

Dle mého názoru je velkou chybou, že soudům chybí pravomoce, kterými právě disponují soukromí exekutoři a dále přetěžování soudů administrativními kroky v podobě nařizování exekucí, které by mohli provádět sami soukromí exekutoři. Soudy by pak pouze rozhodovaly o žalobách, o upuštění od dalšího provádění exekuce, nebo o tom zda byla exekuce provedena nezákonně.

Exekuce a jejich provádění je širokým a diskutovaným tématem hlavně do budoucna a to pro další legislativní úpravy. Jedná se o problematiku dynamicky se rozvíjející.

Jak jsem již uvedla do roku 1989 byly veškeré exekuce prováděny srážkou ze mzdy, občas odpisem z účtu, či zabavením movitých věcí. Ostatní způsoby exekuce byly prakticky zanedbatelné a nebyly veřejnosti známy.

Právě po roce 1989 se způsoby exekuce začínaly měnit a to dost radikálním způsobem. Došlo k velkému zrychlení v provádění exekucí. V současné době má věřitel možnost volby, zda svou pohledávku bude vymáhat vykonatelným rozhodnutím přes soud nebo využije služeb soudního exekutora.

I přesto, že posledními novelami exekučního řádu byly odstraněny sporné otázky, které se týkají nákladů exekuce, zůstává nadále nevyřešen vztah a součinnost mezi exekutorem a exekučním soudem. V první řadě by se měl vyřešit problém týkající se nízkého počtu ukončených exekucí. Řešením by mohla být zakotvená možnost zastavit exekuci při neexistenci trvalého pobytu povinného.

Ve své práci jsem se pokusila nastínit vzájemnou komparaci jednotlivých exekucí, nastínit současnou právní úpravu exekucí, vysvětlit kdo jsou účastníci exekučního řízení, vše o soudních exekutorech.

Seznam použité literatury:

Hlavsa, P.: Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb. Praha, Linde, 2004

Hlavsa, P.: Exekuční řád, zákon č. 120/2004 Sb. a zákon č. 119/2001 Sb. Praha, Linde, 2001

Grossová, M.: Exekuce v současné právní praxi, Praha, Linde, 1996

Kurka, V., Drápal, L.: Výkon rozhodnutí v soudním řízení, Praha, Linde, 2004

Novotný P.: Exekuční řád, praktická příručka pro věřitele, Praha, Grada Publishing, 2001

Tripes, A.: Exekuce v soudní praxi, Praha, C.H.Beck, 1997

Občanský soudní řád, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 7/2009 Sb. s účinností od 1.7.2009

<http://www.sdruzeni-sova.cz/clanek/sova-v-idnes-koupil-vuz-s-exekuci-prisel-o-auto-i-penize-171>

www.exekutorskacomora.cz

www.seminarky.cz